

Svenska kyrkans valprovsningsnämnd

Verksamhetsberättelse 2025

1 Valprovsningsnämndens organisation och sammansättning

1.1 Valprovsningsnämndens uppgifter

Svenska kyrkans valprovsningsnämnd är enligt 10 kap. 9 § kyrkoordningen ett särskilt organ för att pröva överklaganden av val. Valprovsningsnämnden ska självständigt fullgöra de uppgifter som anges i kyrkoordningen. Bestämmelser om Valprovsningsnämndens sammansättning, beslutsföret, deltagande på distans i nämndens sammanträden och omröstningsregler finns i 15 kap. kyrkoordningen.

Av 38 kap. 90 § kyrkoordningen framgår att direkta val får överklagas till Valprovsningsnämnden. I samma bestämmelse regleras vilka administrativa valbeslut som får överklagas särskilt och vilka som får överklagas endast i samband med det val beslutet gäller. Även andra val enligt kyrkoordningen får överklagas till Valprovsningsnämnden, t.ex. biskopsval (jfr 8 kap. 38 § kyrkoordningen).

Valprovsningsnämnden fastställde den 18 mars 2024 en arbetsordning vari bland annat regleras delegationer till nämndens ordförande och sekreterare samt förutsättningarna för deltagande på distans i nämndens sammanträden och formerna för sådana sammanträden.

1.2 Valprovsningsnämndens ledamöter och ersättare

Valprovsningsnämnden har under året bestått av följande ledamöter, ersättare och sekreterare.

Ledamöter

Lars Seger, ordförande, Britt Sandström, Olle Glimvik, Bertil Persson, Stig-Göran Fransson, Helena Bargholtz och Bertil Olsson.

Ersättare

Nathalie Lemaire, ersättare för ordföranden, Titti Ådén, Suzanne Fredborg, Per Lindberg, Gunilla Blom, Terence Hongslo och Britt Björneke.

Sekreterare

F.d. hovrättsrådet Gun Lombach, sekreterare, och byråchefen Stefan Nyman, ersättare för sekreteraren.

1.3 Kansli- och ekonomifrågor m.m.

Valprovsningsnämnden har inte något självständigt budgetansvar och ingen egen internbudget. Kostnaderna för Valprovsningsnämndens verksamhet har för budgetåret 2025 täckts genom anslaget för verksamhetsområdet Kyrkomötet.

Nämndens kansligöromål har fullgjorts av Karin Bohlin, kansliadministratör vid kyrkokansliet, avdelningen för fastigheter, kulturarv och service.

På Valprovsningsnämndens webbplats publiceras bland annat referat av nämndens beslut i avidentifierat skick, både i kortform och i fulltext (www.svenskakyrkan.se/valprovsningsnamnden).

2 Valprovsningsnämndens inriktning och mål

Valprovsningsnämndens verksamhet har liksom tidigare varit inriktad på att avgöra inkomna ärenden på ett rättssäkert och effektivt sätt samt att detta ska ske utan onödigt dröjsmål. Särskilt när det gäller beslut som föregår ett val och har betydelse för detta är det viktigt att besluten fattas snabbt så att eventuella ändringar av de överklagade besluten kan verkställas.

3 Inkomna ärenden

Under året har 24 ärenden registrerats hos Valprovsningsnämnden inklusive verksamhetsberättelsen för 2024 och ett ärende för nämndens protokoll.

Tre ärenden avsåg skrivelser till nämnden med anledning av det förstående kyrkovalet i september 2025. Dessa skrivelser besvarades av nämndens sekreterare.

17 ärenden avsåg överklagande av kyrkovalet. I fem ärenden upphävde nämnden stiftsstyrelsens beslut att fastställa valutgången och förordnade om ny sammanräkning och mandatfördelning (VN 2025–19, VN 2025–20, VN 2025–21, VN 2025–22 och VN 2025–23). I samtliga fem fall gjorde nämnden bedömningen att de berörda kandidaterna hade varit valbara på valdagen. I ett ärende (VN 2025–12) som avsåg överklagande av valet till kyrkofullmäktige i Vittinge församling upphävde nämnden valresultatet och förordnade om omval i församlingen.

Tre ärenden avsåg överklagande av kyrkovalet i Vårgårda pastorat (VN 2025–10, VN 2025–11 och VN 2025–14). Ärendena och nämndens beslut fick stor uppmärksamhet. I sitt beslut upphävde nämnden valet till kyrkofullmäktige i Vårgårda pastorat och förordnade om omval i pastoratet. När det gällde valet till kyrkomötet avslog nämnden överklagandena. Vidare upphävde Valprovsningsnämnden valet till stiftsfullmäktige i Skara stift såvitt avsåg Kullings valkrets och förordnade om omval i den valkretsens. I sitt yttrande avseende valet till stiftsfullmäktige hade stiftsstyrelsen argumenterat för att ett omval inte skulle avse hela valkretsens utan endast de valdistrikt som var direkt berörda. Nämnden konstaterade att det enligt kyrkoordningen inte fanns förutsättningar att begränsa ett omval på det sätt som stiftsstyrelsen önskade. I beslutet angav Valprovsningsnämnden att nämnden kan komma att återkomma till de synpunkter som stiftsstyrelsen hade fört fram i ett annat sammanhang.

När det gäller de övriga åtta ärendena avslog nämnden överklagandet i fem fall (VN 2025–6, VN 2025–7, VN 2025–8, VN 2025–13 och VN 2025–15) och i de resterande tre ärendena skrev nämndens ordförande av överklagandet (VN 2025–9, VN 2025–16 och VN 2025–24).

Under året bjöds nämnden in att lämna synpunkter på promemoriorna Valdistriktsindelning m.m. (VN 2025–17) och Ändringar i kyrkoordningen utifrån förslag till ny prästvigningsoverenskommelse med EFS (VN 2025–18). Nämnden tillstyrkte förslagen i den förstnämnda promemorian och avstod från att yttra sig över den senare.

4 Prognos om ärendeutvecklingen

Under senare år har Valprovsnämnden noterat att antalet överklagade beslut har minskat något, särskilt i samband med val. För 2025, som var ett valår, kan nämnden dock konstatera att antalet överklaganden av kyrkovalet var fler än vid valet 2021, då tio överklaganden kom in till nämnden.

5 Behov av översyn av vissa bestämmelser i kyrkoordningen m.m.

I det ovan nämnda beslutet angående Vårgårda pastorat konstaterade Valprovsnämnden att ett omval alltid gäller en hel valkrets även om det fel som begåtts inte i sig kan kopplas till valkretsen som helhet. Enligt kyrkoordningen finns det alltså inte förutsättningar att begränsa ett omval till endast en del av en valkrets.

Efter kyrkovalet 2025 har en diskussion förts om det rimliga i att hela valkretsen, vad gäller valet på stiftsnivå, ska omfattas av ett omval då det endast är i en del av en valkrets som ett fel har förekommit, i det här fallet att de avlagda rösterna destruerats. Det har bland annat pekats på att ett omval i hela valkretsen i en sådan situation kan påverka valdeltagandet och förtroendet och legitimiteten för demokratiska processer i Svenska kyrkan.

Mot denna bakgrund kan det enligt Valprovsnämnden finnas anledning att se över om regleringen i 38 kap. 93 § kyrkoordningen har en ändamålsenlig utformning vid överklagande av val i Svenska kyrkan.

Valprovsnämnden har i övrigt inte några förslag eller synpunkter att föra fram när det gäller ett eventuellt behov av översyn av bland annat bestämmelserna i kyrkoordningen.

Stockholm den 1 juli 2026

Lars Seger
Ordförande

Stefan Nyman
Sekreterare

I beslutet har deltagit: Lars Seger, ordförande, Mats Ludvigsson, Bertil Olsson, Gunilla Blom, Maria Aminoff, Bertil Persson och Ann-Katrin Myles.

Övriga närvarande: Nathalie Lemaire, Margareta Carlsson och Richard Bexelius.